گزارش «فرهیختگان» از نشستی درباره احکام فرهنگی لایحه برنامه هفتم توسعه

لایحه هفتم توسعه و معادله چندمجهولی فرهنگ

کیانا تصدیق مقدم
خبرنگار گروه فرهنگ

عصر روز یکشنبه ۱۶ مهرماه ۱۴۰۲ نشست حقوقی با موضوع بررسی بخش‌های فرهنگی و رسانه‌ای «لایحه برنامه هفتم توسعه» در سالن حافظ خانه اندیشمندان علوم انسانی برگزار شد. سخنرانان این مراسم محمدمهدی عسگرپور، مدیرعامل خانه هنرمندان، رئیس هیات مدیره خانه سینما و مهدی کوهیان تهیه‌کننده سینما و حقوقدان بودند.

اگرچه در این نشست قرار بود مجتبی توانگر نماینده مردم تهران و رئیس کمیته اقتصاد دیجیتال مجلس شورای اسلامی هم حضور داشته باشد اما این نماینده مجلس به مراسم نرسید و عسگرپور هم در پایان جلسه به این موضوع انتقاد کرد و گفت: «امیدوار بودم آقای توانگر در جلسه حضور پیدا می‌کردند چون جزء معدود نمایندگانی هستند که شجاعت و اطلاعات خوبی دارند، به هر حال سوال‌هایی داشتیم از ایشان درباره کسانی که این برنامه را نوشتند.» در این نشست حقوقی نکاتی درباره توجه خارج از حد به حوزه‌هایی همچون تلویزیون، سینما و پویانمایی و عدم توجه به حوزه‌های دیگر فرهنگی مطرح شد. در بخش دیگری از این مراسم بندهایی از لایحه هفتم توسعه مقایسه شد و این نتیجه‌گیری را به دنبال داشت که در لایحه جدید تعدادی از بندهای لایحه دوره پیشین به طور کامل نقض می‌شوند. در ادامه گزارش اجمالی «فرهیختگان» از این نشست حقوقی را می‌خوانید.

کارشناسان با مجموعه‌ای از ندانستن‌ها لایحه توسعه را نوشتند

محمدمهدی عسگرپور در ابتدای نشست درباره متن لایحه برنامه هفتم توسعه برای فرهنگ، گفت: «درمورد برنامه‌ای که از سوی کمیسیون تلفیق منتشر شد صحبت کردن هم خیلی سخت است هم از جهتی راحت. راحت به این معناکه ما می‌توانیم بگوییم دوستانی که این لایحه را تنظیم کردند، البته تا این لحظه، نمی‌دانند کجا زندگی می‌کنند، انگار نمی‌دانندکه با چه مواجه هستند و نمی‌دانند که جامعه در چه موقعیتی قرار گرفته است. از این جهت خیلی ساده است یعنی می‌توانیم بگوییم کسانی که زحمت کشیدند و برای این لایحه وقت گذاشتند، چه در زمانی که در مجلس بوده و چه زمانی که در کمیسیون تلفیق بررسی شده و تبدیل به آن چیزی شده که ما دیدیم، حاصل یک مجموعه‌ای از مجهولات و ندانستن‌ها بوده است.» عسگرپور با بیان اینکه وقتی می‌گوییم لایحه برنامه هفتم توسعه با لفظ بزرگی روبه‌رو هستیم، ادامه داد: «به کار بردن لفظ برنامه توسعه هفتم که پنج سال را هم شامل می‌شود، ذهنیتی را برای ما می‌سازد که فکر می‌کنیم یک مجموعه مشکلاتی در کشور داشتیم و باید ببینیم در برنامه حاکمیتی چگونه این مشکلات حل می‌شود. با این حال باید دید اختیارات در برنامه توسعه هفتم و برای حل مشکلات فرهنگی چگونه تعیین شده است.»

برای نوشتن این برنامه از هیچ صنف فرهنگی نظرنخواستند!

رئیس هیات‌مدیره خانه سینما با اشاره به بندی از قانون که در سال ۹۰ ابلاغ شده، گفت: «من به بندی اشاره می‌کنم که اگر تا حدی به این ماده توجه شده بود، شاید ما امروز با یک چیز دیگری مواجه می‌شدیم؛ آن هم قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار است که این قانون در اسفند سال ۱۳۹۰ ابلاغ و تصویب شده است. در ماده دو این قانون نوشته شده که دولت مکلف است در مراحل بررسی موضوعات مربوط به محیط کسب‌وکار برای اصلاح و تدوین مقررات و آیین‌نامه‌ها، نظر کتبی اتاق‌ها و آن دسته از تشکل‌های ذی‌ربطی که عضو اتاق‌ها نیستند، اعم از کارفرمایی و کارگری را درخواست و بررسی و هرگاه لازم دید آنان را به جلسات تصمیم‌گیری دعوت کند. اما از سال اولی که این قانون ابلاغ شد تا این لحظه، تا جایی که من در جریان هستم در حوزه فرهنگ و هنر میلی‌متری به آن عمل نشده است. درواقع انگار مایک دستگاهی داریم که برای خودش قانونگذاری می‌کند و مجموعه‌ای اجرایی هم داریم که به قانون عمل نمی‌کند و کسی هم نظارت نمی‌کند. اگر هم یک نهاد صنفی بخواهد راجع به همین اظهارنظر کند لابد کار سیاسی کرده است.» وی افزود: «اگر تا حدی به همین یک ماده در طول این ۱۲ سال که از تصویب آن می‌گذرد، عمل شده بود امروز ما با یک برنامه دیگری روبه‌رو می‌شدیم. تا جایی که من در جریان هستم مطلقا از نهادهای صنفی مربوط و فعالان این حوزه اظهارنظری خواسته نشد. بنابراین تعدادی کارشناس بر مبنای داده‌هایی که راجع به برنامه‌های توسعه قبلی داشتند این لایحه جدید را نوشتند.»

لایحه با یک ساختار کاملا سنتی نوشته شده است

عسگرپور در بخشی دیگر از صحبت‌هایش با انتقاد به بخش فرهنگی متن این لایحه گفت: «ما در سینما وقتی با فیلمنامه‌ای مواجه می‌شویم اگر خیلی عجیب‌وغریب باشد و غلط فاحش داشته باشد، می‌بینیم چه کسی آن را نوشته و با خود می‌گوییم که اصلا چه فکری کرده که این‌طور نوشته؟ یا اصلا چه داده‌هایی داشته؟ یکی از پارامترهای من بعد خواندن لایحه این بود که آقایان چه فکری کردند. راجع به خودشان و مملکت چه تصوری داشتند که اینها را نوشتند.» او ادامه داد: «یک ساختار کاملا سنتی در متن این لایحه وجود دارد و آن هم اینکه بنا را بر این گذاشته که نهادهای عامل و اجرایی، نهادهای حاکمیتی هستند. وزارت ارشاد، سازمان صداوسیما، سازمان تبلیغات و همان چیزهایی که همیشه بودند. تمام ساختار را به عهده گرفتند و همه تکالیف باید به عهده اینها گذاشته شود. مثلا فکر کردند اگر در برنامه قبل گفته شده ۱۰ فیلم در حوزه دفاع مقدس باید ساخته شود، امسال باید به ۲۰ برسد؛ انگار روکم‌کنی است. می‌خواهند همه چیز را دوبرابر کنند.» وی افزود: «بنابراین یک مجموعه تکالیف سنتی در این برنامه وجود دارد که عینا به نهاد حاکمیتی واگذار شده که اکثر آنها هم ساختار غلط و ناکارآمد دارند. اگر اسم ببرم متوجه می‌شوید؛ سازمان صداوسیما، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان تبلیغات و تمام نهادهایی که پیش‌تر رفوزه شدند یا در معرض رفوزه شدن هستند. بخشی از تکالیف جدید که با ابهام زیادی هم مواجه است، اینها هم باز به عهده همین نهادها گذاشته شده است. یعنی همه برنامه با همین پارادایم نوشته شده است.»

این کلمه «فاخر» که می‌گویند یعنی چه؟

در ادامه نشست عسگرپور به موضوعاتی که در این برنامه نوشته شده اشاره کرد و گفت: «بحث مرجعیت رسانه‌ای موضوع جدیدی است که استراتژیست‌ها راجع به آن فکر می‌کنند و می‌گویند مرجعیت رسانه‌ای ما الان به عهده کدام گروه است. مثلا در حوزه فضای مجازی حدود ۹۰ و چند درصد از ترافیک برای پلتفرم‌های خارجی است و ما برای هفت الی هشت درصد است که می‌جنگیم که شامل وی‌اودی‌ها می‌شوند. در اینجا اگر راجع به مرجعیت رسانه‌ای صحبت می‌کنیم منظورمان یک مفهوم است که ما ببینیم در برنامه توسعه، مفهوم این موضوع چطور نوشته شده است. دوستان این را ساده کردند؛ صداوسیمای جمهوری اسلامی. حالا قبلا برای اینها پول کم داشته و امسال باید پول بیشتری به آن دهیم.» وی با اشاره به بخش دیگری از این برنامه گفت: «در جدول این برنامه نوشته شده که سالانه باید ۲۰ فیلم ارزشی ساخته شود. این قانون نوشته شده و آنهایی که متن آن را تنظیم کردند باید بگویند فیلم ارزشی یعنی چه، معنی فاخر چیست. باید توضیح دهند فاخر که می‌گویند از جهت پول، بازیگر یا مدت زمانی منظورشان است؟ اینها به کنار که در این لایحه بسیار از این کلمه استفاده شده و وقتی می‌گوییم یعنی چه می‌گویند فاخر دیگر مشخص است یعنی چه. فاخر یعنی فاخر. هرکسی که در حوزه فرهنگ اطلاعات داشته باشد وقتی این برنامه را بخواند عصبی می‌شود و از این همه ندانستن تعجب می‌کند که کارشناس‌ها چطور با این حجم از ندانستن این برنامه را نوشتند. واقعا دوست دارم کارشناس‌ها را پیدا کنم و از آنها سوال بپرسم که چه فکری کردند.»

از نظر آقایان حوزه فرهنگ در تلویزیون خلاصه می‌شود

عسگرپور با گلایه از اینکه در این برنامه به حوزه‌های مختلف فرهنگی توجه نشده، گفت: «یکی دیگر از اشکالات وارد به این برنامه مربوط به حوزه‌های مختلف فرهنگ است؛ دوستان خیلی علاقه‌مند به سینما و تلویزیون بودند و اصلا بعضی حوزه‌ها را یادشان رفته است. ما کلی حوزه در فرهنگ و هنر داریم که انگار همه را فراموش کردند. در برنامه هفتم توسعه تجسمی و موسیقی و... هیچ کدام اصلا نیستند، چون حتما آنجا یک نفر هست که به تلویزیون علاقه دارد و همین کافی بوده برای نوشتن برنامه.» وی در بخشی دیگر از صحبت‌هایش درخصوص مجوزهای مختلفی که صادر می‌شود، گفت: «نرخ رشد سالانه برای موسسات فرهنگی هنری چند منظوره فعال درنظر گرفتند اما این را درنظر نگرفتند که چه تعداد موسسه چند منظوره در طول ۱۰ سال گذشته مجوز گرفته‌اند. مثل آن چیزی که درمورد پلتفرم‌ها اعلام کردند و گفتند در ایران بیش از ۴۰۰ وی‌اودی داریم. حالا حساب کنید در این لایحه تازه نوشته‌اند ۲۰ درصد هم باید اضافه شود. آنها نمی‌دانند راجع به چه صحبت می‌کنند و اصلا آنهایی که مجوز گرفته‌اند در چه وضعیتی هستند.»

نیروی انسانی ما با والت دیزنی همکاری می‌کنند

مدیرعامل خانه هنرمندان با انتقاد سهم پویانمایی در این برنامه گفت: «در برنامه مقدار زیادی پویانمایی بوده، من فکر می‌کنم یک انیماتور داخل گروه بوده که اینها را نوشته است. فکر می‌کنند ما مشکل نیروی انسانی در حوزه تولید پویانمایی داریم، ما چندصد نفر در این صنف عضو داریم، تعدادی از دوستان‌مان در این حوزه با والت دیزنی کار می‌کنند. اطلاع‌رسانی هم نمی‌کنند به خاطر مسائلی که دوستان اگر متوجه شوند سراغ‌شان می‌آیند که شما با چه کسی کار می‌کنید و مالیات باید بدهید و هزارویک مساله دیگر. فکر می‌کنند چون در صداوسیما پویانمایی نیست ما نیرو نداریم. نمی‌دانند ما زیاد داریم مساله دیگری وجود دارد که باید حل شود.» وی افزود: «در این برنامه من بعضی از اعداد را هم متوجه نشدم، مثلا وزارت فرهنگ مکلف است به میزان ۷۳۰۰ ساعت پویانمایی تولید کند. چرا ۷۲۰۰ یا ۷۴۰۰ نه؟ در بند سوم هم باز بر پویانمایی تاکید کردند که چه امکاناتی باید برایشان فراهم شود.»

بازسازی انقلابی یعنی چه؟

تا اینجای نشست برخی حضار به جنس نقدهای عسگرپور خندیدند و او یک جمله از برنامه را خواند: «به منظور بازسازی انقلابی ساختار فرهنگی کشور» و این‌گونه حرف‌هایش را ادامه داد: «من مدت‌هاست از همه آنها می‌پرسم بازسازی انقلابی یعنی باید چه کار کنند؟ باید با خلوص نیت کار کنند که بشود انقلابی؟ چه کار باید انجام دهند؟ سوال پیش می‌آید که یعنی تا حالا نبوده؟» وی افزود: «بازسازی انقلابی، حرکت انقلابی، ترویج نشر آثار و اندیشه‌های امام خمینی(ره)، ما چند سال از انقلاب‌مان گذشته و تازه در برنامه لایحه هفتم این نوشته شده؟ یعنی تا حالا نشر داده نشده؟» سوال دیگر عسگرپور که در نشست مطرح کرد این بود که طرح مسجدمحوری یعنی چه؟ یعنی فعالیت در حوزه فیلمسازی یا تئاتر یا سینما؟

پنجره همه رسانه‌های صوت و تصویر فراگیر باید در صداوسیما بارگذاری شود

رئیس هیات مدیره خانه سینما در بخش دیگری از صحبت‌هایش درباره بندهایی که به صداوسیما مربوط می‌شد به کنایه گفت: «چند بند برای عزیز کرده حاکمیت یعنی سازمان صداوسیما نوشته شده است که کارنامه درخشانی داشته؟ آمار مخاطبانش هفته‌ای یک درصد پایین می‌آید که از یک زمان اصلا آمار را نمی‌گویند، سازمانی که میانگین برنامه‌های نمایشی را اعلام می‌کند ۱۰ درصد شده است، درحالی که همین چند سال پیش ۶۰ درصد بود. البته این افت فقط به صداوسیما برنمی‌گردد، این اتفاق در دنیا افتاده و با آمدن وی‌ودی‌ها مخاطبان تلویزیون کمتر شده، البته نه اینکه ۷۰ درصد ظرف پنج سال بشود ۱۰ درصد.» وی افزود: «تمام دستگاه‌های اجرایی موظف شده‌اند نسبت به عقد قرارداد و تفاهم‌نامه مشترک با سازمان صداوسیمای جمهوری اسلامی جهت طراحی اقدام کنند. جهت اطلاع بعضی از این بندها در لایحه تقدیمی دولت به مجلس نبوده اما در کمیسیون تلفیق اتفاق افتاده که به یکی از آنها اشاره می‌کنم؛ اینکه سازمان صداوسیما مکلف است پنجره واحد بارگذاری صوت و تصویر فراگیر در حوزه خود را حداکثر ظرف ۶ ماه پس از اجرایی شدن این قانون ایجاد کند. تمام رسانه‌های ناشر محور دارای مجوز از صداوسیما مکلفند محتوایی در حیطه اختیارات تنظیم‌گری صداوسیما را از طریق این پنجره واحد روی سکوی خود بارگذاری کنند. این یعنی وی‌اودی‌ها و هر رسانه دیگری که در حوزه صوت و تصویر کار می‌کنند باید پنجره ورودی شان در صداوسیما تعریف شود، یعنی صداوسیما شبکه‌های مختلفی دارند، ازجمله اینها. یعنی همان قدر که صداوسیما موفق بوده اینها هم می‌توانند موفق باشند.»

می‌خواهند وظیفه ممنوع‌الفعالیت کردن هنرمندان را خودشان برعهده بگیرند

مهدی کوهیان به عنوان دومین نفر از کارشناسان حاضر در جلسه صحبت کرد و تعادلی از بندهای لایحه برنامه هفتم توسعه برای فرهنگ را مورد بررسی قرار داد. او در ابتدا خاطره‌ای از مواجهه‌اش با رئیس سازمان سینمایی در یک بحث حقوقی گفت: «سال گذشته آقای خزاعی یک مصاحبه کردند و گفتند به زودی لیست افراد ممنوع‌الکار را اعلام می‌کنیم. من هم مطلب کوتاهی نوشتم و گفتم این کار در اختیار شما نیست و این اتفاق پس از رسیدگی قضائی در دادگاه تعیین می‌شود. جنجال بزرگی ایجاد شد و بحث‌هایی درباره آن مطرح شد. بعدها یکی از مسئولان وزارت ارشاد به من زنگ زد که تو را به خدا این جور آرام کن، ما که بیانیه دادیم و عقب‌نشینی کردیم. سپس تاکید کرد که بله شما درست می‌گویید و در اختیار ما نیست و این بحث را اصلاح کردیم. بعد از اتفاقات شهریور گذشته دیدید که چندین بار بحث ممنوع‌الفعالیتی هم مطرح شد. من به عنوان کسی که از دادگاه‌ها مطلع هستم، فکر می‌کنم یک یا دو مورد حکم منع اشتغال به حرفه داریم که آن هم هنوز قطعی نیست، یعنی در بقیه موارد ما هیچ حکم ممنوع‌الکاری برای هنرمندان کشور نداریم. قاعدتا در یک رسیدگی حقوقی، به احتمال زیاد همه ادعاهایی که دوستان برای ممنوع‌الفعالیتی اهالی فرهنگ و هنر دارند در دادگاه به نتیجه نمی‌رسد. در نتیجه اینها گفتند این را بگذاریم در اختیار خودمان، هروقت خواستیم بگوییم ممنوع‌الکار هستند؛ کما اینکه این کار را الان هم به شکل غیررسمی انجام می‌دهند! البته از دو، سه ماه پیش این کار علنی شده و هیچ ابایی هم ندارند. الان هم می‌گویند از نظر ما کسانی که پایبند به ارزش‌ها نیستند نمی‌توانند فعالیت کنند. این یک قانونگذاری به شکل بسیار مبتذل است که امیدوارم شورای نگهبان آن را تایید نکند حتی اگر تبدیل به قانون شد.»

این تهیه‌کننده سینما در ادامه افزود: «نکته جالب اینکه یک آیین‌نامه‌ای داریم، که مربوط به پروانه نمایش است. در این آیین‌نامه رسیدگی به تخلفات را به وزارت ارشاد واگذار کردند که در آن می‌گفت اگر کسی در اثرش تغییر ایجاد کند یا چیزی کم یا اضافه کند وزارت ارشاد می‌تواند در کارهای دیگر با او برخورد کند و او را ممنوع‌الفعالیت کند. این قانون هم ابطال شد، که اصلا به دولت ربطی ندارد، رسیدگی به جرائم در صلاحیت دادگستری است. ما ۲۵ سال این ماده قانون را داشتیم و هیچ یک از اهالی هنر نرفته بود که آن را باطل کند.»

در لایحه هفتم توسعه لایحه ششم توسعه را نقض می‌کنیم

کوهیان همچنین درباره نقض برنامه‌های لایحه ششم گفت: «ما در برنامه توسعه یک واپسگرایی داریم. در بند «الف» ماده ۹۲ برنامه ششم توسعه نوشته شده است: «دولت مکلف است با همکاری قوه قضائیه تمهیدات قانونی لازم مربوط به تسهیل فرآیند صدور مجوز و بازنگری و کاهش ضوابط و مقررات محدودکننده تولید و نشر آثار فرهنگی و هنری و ایجاد امنیت لازم برای تولید و نشر آثار و اجرای برنامه‌های فرهنگی و هنری دارای مجوز را تا پایان سال اول اجرای برنامه پیش‌بینی نماید. اما در لایحه جدید، دقیقا برعکس این را می‌گویند. اینکه به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برای تقویت نقش نظارتی در حوزه فرهنگ و رسانه اجازه داده می‌شود. یعنی در برنامه قبل صحبت از کاهش داشتیم بلافاصله در برنامه بعدی نقض آن را می‌آوریم.»

شفاف‌سازی نمی‌کنند، می‌گویند محرمانه است

این حقوقدان در ادامه صحبت‌هایش درباره مطالبه‌گری‌اش از نهادهای فرهنگی گفت: «من شروع کردم به مطالبه‌گری برای برنامه ششم و از مراجع مختلف درخواست کردم گزارش کار همین ماده‌ای که خواندم را بدهند. یعنی به وزارت ارشاد گفتم بگو که در همکاری با قوه قضائیه برای کاهش امور چه کردی و به ما گفت مکاتبات ما در این زمینه محرمانه است. البته من از طبقه‌بندی آن شکایت کردم و در کمیسیون مربوطه به آن رسیدگی می‌شود.» وی افزود: «در بند ب ماده ۹۲ لایحه ششم توسعه آمده است که وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان صداوسیما و سایر دستگاه‌های ذی‌ربط مکلفند با رعایت سیاست‌های کلی و قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ فهرست مجوزها و تصدی‌گری فرهنگی و هنری قابل واگذاری به بخش خصوصی و تعاونی و سازمان‌های مردم‌نهاد را که تا پایان سال اول تعیین می‌شود در طول سال‌های اجرای قانون برنامه واگذار نمایند. که من از صداوسیما پرسیدم آیا این لیست را تهیه کردید یا نه و جواب داد که ما از سال‌ها پیش برون‌سپاری کردیم و تولیدات‌مان را به بخش خصوصی واگذار کردیم. یعنی پاسخی که به هیچ عنوان ربطی به این ماجرا ندارد.»

یکی از طرفین دعوا آیین‌نامه حل مشکل را می‌نویسد!

کوهیان در ادامه با انتقاد به یکی از بندهای این لایحه گفت: «نکته جالب دیگر مربوط به بحث اختلاف همیشگی فدراسیون‌های ورزشی و صداوسیماست. دولت در همان ماده برنامه ششم توسعه آورده است که دولت مکلف است تا پایان سال اول اجرای برنامه با مشارکت سازمان صداوسیما و وزارت ورزش و جوانان، تمهیدات قانونی لازم درخصوص نحوه تقسیم درآمدهای تبلیغاتی ناشی از پخش مسابقات ورزشی را پیش‌بینی کند. یعنی سال‌های ۹۵ و ۹۶ این ابلاغ شده اما در قانونی که امسال این دوستان نوشتند این وظیفه را به صداوسیما واگذار کرده و گفته خودت آیین‌نامه‌اش را بنویس. یعنی یکی از طرفین دعوا! اصلا تعجب می‌کنیم از این نحوه ورود نهادهای بالادستی.»

خودشان هم در جلسات‌شان خنده‌شان می‌گیرد

بعد از اتمام صحبت‌های عسگرپور و کوهیان، وحید آگاه دبیر این نشست برای جمع‌بندی چند سوال از کارشناسان حاضر پرسید که در ادامه آن را می‌خوانید.

بازسازی انقلابی ساختار فرهنگی کشور در بند «الف» ماده ۷۵، گویا ناظر به این است که ساختار فرهنگی کشور باید تغییر کند. این موضوع یعنی ما می‌خواهیم هرچه در این ۴۵ سال داشتیم و پایه‌ای پیدا کرده و رویه‌هایی ایجاد شده است، دوباره در شکل جدیدی صورت‌بندی شود. آیا به نظر شما لازم است در ساختارها یک تجدید نظر شود؟

عسگرپور در پاسخ به این سوال گفت: «اتفاقات یک سال گذشته یک مقدار فضا را عوض کرده و به تمام آنچه بوده یک رنگ و بوی جدید داده است. آن هم اینکه در همه جا می‌بینید که نوشته شده بازسازی انقلابی. این را فقط خود آنها متوجه می‌شوند. وقتی با هم صحبت می‌کنند می‌گویند بازسازی انقلابی چه می‌گوید؟ خودشان می‌دانند چیست اما یک نفر سوال بپرسد که قدری توضیح دهید، نمی‌توانند شرح دهند. چون در قالب قانون و مجلس این را می‌نویسید باید توضیح دقیق داشته باشید. به عنوان حقوقدان کلمات را می‌نویسید و هر کلمه باید مفهوم مشخص داشته باشد که بر مبنای مفروضات مشترک شکل گرفته باشد. وقتی می‌گوییم لایحه مفهوم را می‌فهمیم، وقتی می‌گوییم بازسازی می‌فهمیم منظور چیست، اما وقتی می‌گوییم بازسازی انقلابی معنای واحدی وجود ندارد. واقعیت این است که خود ما هم می‌خندیم. به نظرم خود آنها هم می‌خندند. از شانسم در جلسات این چنینی شرکت داشته‌ام و واقعا خودشان می‌خندند.»

بند ب ماده ۷۵ گفته است سامانه رصد، پایش و سنجش مستمر باشد، سبک زندگی مردم، مرجعیت رسانه‌ای و وضعیت ارتباطات شکل گیرد و همه دیتاها و VODها و همه لوازم فرهنگی و دستگاه‌های اجرایی و خصوصی بیگ دیتا شود و در این سامانه بگذاریم تا مردم را رصد کنیم. این بخش از قانون‌گذاری چه نسبتی با نقض حریم خصوصی دارد؟

کوهیان در پاسخ به این سوال گفت: «پاسخ در سوال مستتر است. از نظر من این بندی که اشاره شده عملا توسط شرکت‌های خارجی و پلتفرم‌های خارجی درباره حریم شخصی ما اتفاق می‌افتد. یعنی گوگل، یاهو، فیس‌بوک، توییتر، اینستاگرام و جاهای دیگر که به ما خدمات می‌دهند عملا این اطلاعات و سبک زندگی ما را در اختیار دارند. ماهیت فضای مجازی و حضور در آن، متاسفانه اینها را هم به همراه خود دارد اما دولت به این نتیجه رسیده چه امکان خوبی است که آنها استفاده تجاری می‌کنند و من از این استفاده دیگری کنم. دیتا را در اختیار خود بگیرم و براساس آن سبک زندگی برای مردم طراحی کنم. من به مردم بگویم چطور زندگی کنید و چطور انتخاب کنید. این قاعدتا با بحث حریم شخصی و اصل حقوق بنیادین بشری در تعارض است ولی دقیقا چیزی است که در آن طرح صیانت به نتیجه نرسیده است. در حوزه صداوسیما هم همین‌طور است. تمام تلاش خود را در تمام سال‌های گذشته کردند که یک مجوز قانونی برای بردن VODها زیرمجموعه سازمان صداوسیما بگیرند که با مقاومت‌های صنفی و مدنی که شکل گرفت نشد. آن سال در مجلس تصویب شد ولی در شورای نگهبان با وجود تصویب در مجلس گفتند این تشکیلات غیرضروری است و مخالف قانون اساسی است و رد شد. بعد که در آنجا به نتیجه نرسید، به شورای عالی انقلاب فرهنگی رفتند و مصوبه‌ای آنجا گرفتند و آنجا شورای عالی انقلاب فرهنگی، دست به عصا خیلی چیزها را به قانون عادی واگذار کرد. این را در قانون عادی در برنامه هفتم -همه این چیزها را تقریبا- آوردند که تکلیف آن روشن شود.»

درباره بررسی ماده ۷۵ صحبت کردیم. نظر شما با توجه به اینکه سال‌ها مسئولیت و مدیریت در جامعه فرهنگی داشتید، چیست؟ آیا هنرمندان را وزارت فرهنگ، صداوسیما و دولت باید تعیین کنند یا صنف؟

عسگرپور در پاسخ به این سوال گفت: «نه فقط در این حوزه که در حوزه‌های دیگر ما وضعیت منحصربه‌فردی داریم که شبیه هیچ جای دنیا نیست. واقعیت این است، در هر کشوری وضعیت هنر از جهت کمیت و کیفیت چیزی شبیه کشور ماست، قوانین مترقی شکل می‌گیرد. به هر حال برخی از کشورها از جمله آمریکا، وزارت فرهنگ هم ندارند یعنی دلیلی برای این نمی‌بینند. فرهنگ در کشورهای دیگر توسط تمام حوزه‌هایی که عمل می‌کنند و اساسا نهادهای عمومی و مردمی، انجمن‌ها و بخش خصوصی شکل می‌گیرد.»

سه‌شنبه ۱۸ مهر ۱۴۰۲
شماره ۳۹۷۷
WWW.FDN.IR
FARHIKHTEGANDAILY